

Ekonomika EÚ

Ekonomické a hospodárske záležitosti
Európskej únie

júl – august 2023

Obsah

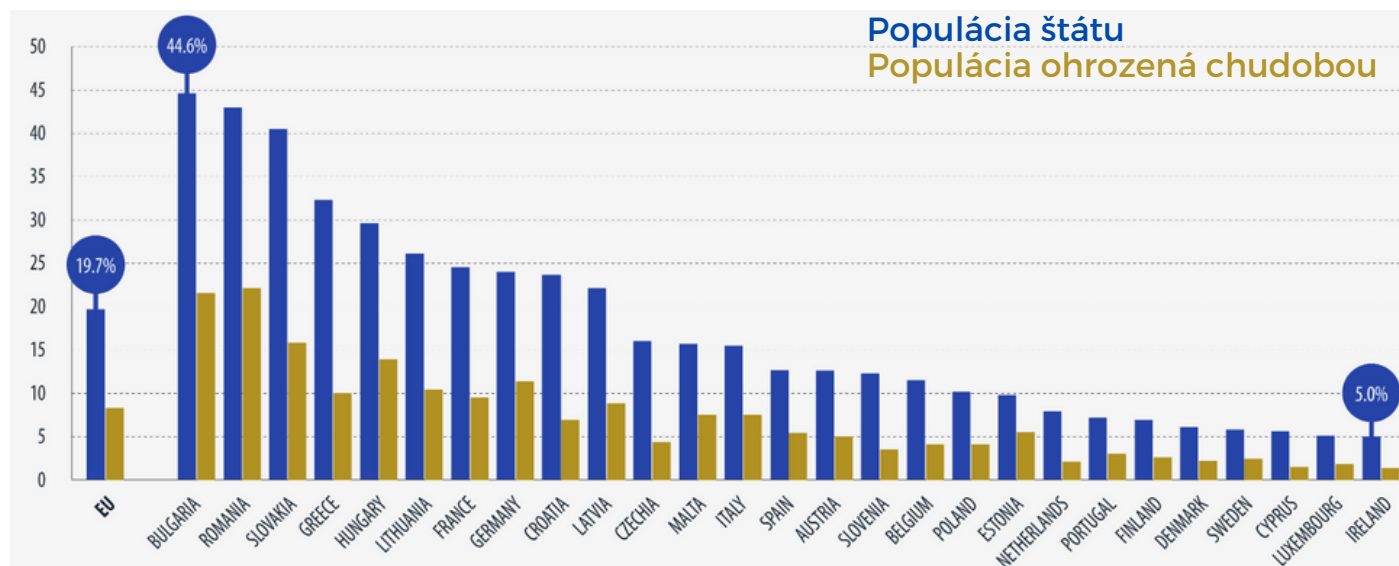
1. Na hranici chudoby
2. Samit EÚ – Japonsko
3. Samit EÚ – CELAC
4. Obehové hospodárstvo pre textil
5. Nový Plán obnovy a odolnosti Slovenska
6. ECB znova zvýšila úrokovú mieru
7. Inflácia
8. Rýchly prehľad tém

Na hranici chudoby

V roku 2022 si 8,3 % obyvateľov EÚ nemohlo dovoliť každý druhý deň jedlo obsahujúce mäso, ryby alebo vegetariánsky ekvivalent. Podiel ľudí ohrozených chudobou, bol v roku 2022 na úrovni 19,7 %, oproti roku 2021 (17,5 %).

V roku 2022 bol rozdiel medzi celkovou populáciou štátu a populáciou ohrozenou chudobou, pokiaľ ide o schopnosť dovoliť si plnohodnotné jedlo denne, najvyšší v Bulharsku (44,6 %), Rumunsku (43,0 %) a Slovensku (40,5 %).

Dáta citované z Eurostat. Viac informácií [tu](#).

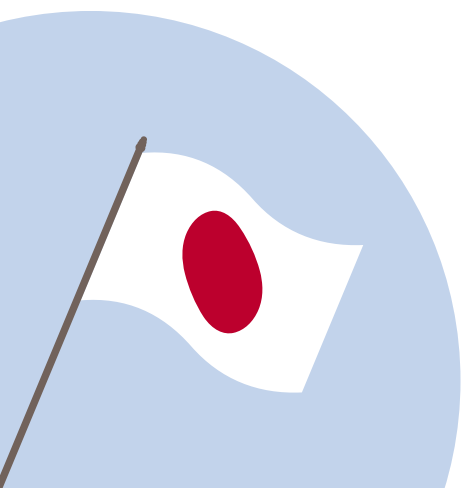

Samit EÚ – Japonsko

Partneri sa na samite dohodli na posilnení spolupráce v oblastiach s vysokým hospodárskym potenciálom. Na zasadnutí Rady digitálneho partnerstva Japonsko – EÚ dňa 3. júla 2023 podpísali memorandum o spolupráci na podporu bezpečného, odolného a udržateľného podmorského pripojenia a aj memorandum o spolupráci v oblasti polovodičov.

Predseda von der Leyenová zároveň na samite oznámila zrušenie obmedzenia dovozu potravín v dôsledku jadrovej havárie vo Fukušime. Zrušenie opatrení vyplýva z pozitívnych výsledkov kontrol výrobkov.

Viac informácií [tu](#) a [tu](#).

Samit EÚ – CELAC

V dňoch 17. a 18. júla 2023 sa v Bruseli konal tretí samit Európskej únie a Spoločenstva latinskoamerických a karibských štátov (CELAC).

Globálna investičná agenda zahŕňa viac ako 135 projektov na uskutočnenie ekologickej a digitálnej transformácie na oboch stranách Atlantiku.

V rámci stratégie EÚ Global Gateway podpísali počas samitu EÚ – CELAC Európska investičná banka a Banco Santander úver vo výške 300 miliónov EUR na podporu inštalácie malých fotovoltických elektrární pre vlastnú spotrebu v Brazílii. Európska investičná banka oznámila aj pôžičku vo výške 200 miliónov EUR pre Banco del Estado de Chile na financovanie nových domov s vyššími štandardmi energetickej účinnosti a pôžičku vo výške 100 miliónov EUR na podporu rastúceho čilského priemyslu výroby vodíka z obnoviteľných zdrojov.

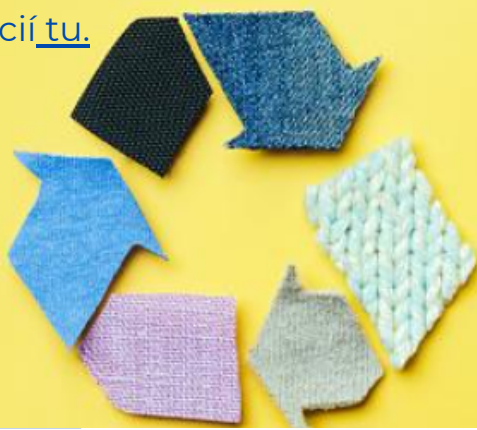
Viac informácií [tu](#).

Obehové hospodárstvo pre textil

Komisia navrhuje pravidlá na udržateľné nakladanie s textilným odpadom, výrobca preberie zodpovednosť za udržateľné nakladanie s textilným odpadom. Ročne sa v EÚ vyradí až 5 miliónov ton odevov – 12 kg na osobu. Nová iniciatíva zo strany EK urýchli rozvoj Stratégie EÚ pre trvalo udržateľné a obehové textílie. EK navrhuje zaviesť harmonizované pravidlá naprieč EÚ.

Výrobcovia budú uhrádzať náklady spojené s recykláciou, budú tak motivovaný k cirkulácii textilu a k vytváraniu výrobkov s dlhšou životnosťou. Návrh sa zaoberá aj otázkou nelegálneho vývozu textilného odpadu do štátov, ktoré nie sú dostatočne vybavené na nakladanie s ním. Nový zákon by objasnil, čo predstavuje odpad a čo sa považuje za opätovne použiteľný textil, aby sa zastavila prax vývozu odpadu maskovaného ako odpadu určeného na opätovné použitie.

Viac informácií [tu](#).

Rada schválila nový Plán obnovy a odolnosti Slovenska

Plán obnovy a odolnosti Slovenska obsahuje novú kapitolu REPowerEU, ktorá kladie dôraz na podporu cieľov v oblasti klímy a prispieva k prechodu krajiny na čistú energiu.

Dňa 26. apríla 2023 predložilo Slovensko žiadosť o zmenu plánu, ktorý zahŕňa práve kapitolu REPowerEU. Oproti pôvodnému plánu sa v ňom vyčleňuje o 4 % viac dostupných finančných prostriedkov na opatrenia na podporu cieľov v oblasti klímy.

O prevod svojho podielu požiadalo Slovensko na pobrexítovskej adaptačnej rezerve vo výške 36,3 milióna EUR do plánu obnovy. Celkový zmenený plán Slovenska tak dosahuje 6,4 miliardy EUR vo forme grantov.

REPowerEU je plán na zníženie závislosti od ruských fosílnych palív a na urýchlenie zelenej transformácie. Jeho primárnym nástrojom financovania je Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti. Zmeny v tomto mechanizme umožňujú členským štátom od februára 2023 pridať do svojich plánov obnovy a odolnosti práve osobitné kapitoly REPowerEU.

Viac informácií [tu](#) a [tu](#).

Čo je REPowerEU?

REPowerEU je plán EÚ ako:

- usporiť energiu a zlepšiť **energetickú efektívnosť**
- diverzifikovať **dodávky energie**
- urýchliť **prechod na čistú energiu**

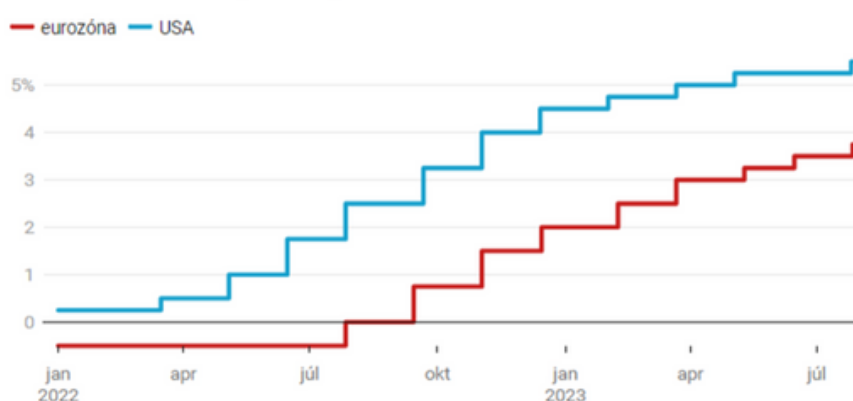

ECB znova zvýšila úrokovú mieru

ECB zvýšila základnú úrokovú mieru o 0,25 percentuálneho bodu. Naznačuje tiež, že v septembri môže prísť ďalšie zvýšenie. Očakáva, že inflácia bude do konca roka ešte klesať, avšak zostane nad cieľovou hodnotou dvoch percent. Hlavným dôvodom rastu cien v súčasnosti nie sú energie, ale potraviny. Táto situácia sa môže s príchodom vykurovacej sezóny zmeniť, a to najmä vtedy, ak EÚ nezabezpečí dostatočné zdroje plynu.

Viac informácií [tu](#).

Základné úrokové sadzby centrálnych bánk

Pozn.: depozitná sadzba v eurozóne; horná hranica cieľového pásma sadzby pre federálne fondy v USA
Zdroj: ECB, Fed • Stiahnuť údaje: • Vytvorené pomocou Datawrapper

Úvery v eurozóne dražejú

Úroky pre domácnosti v eurozóne narástli na hodnotu 3,7 percenta a na Slovensku na 3,9 percenta.

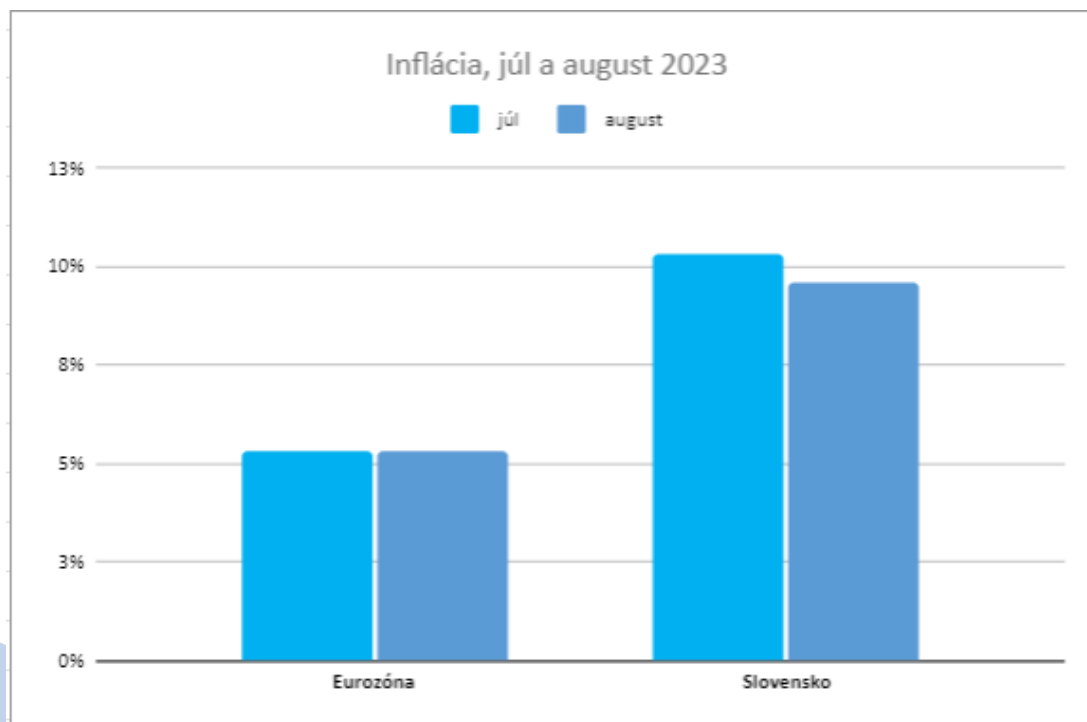
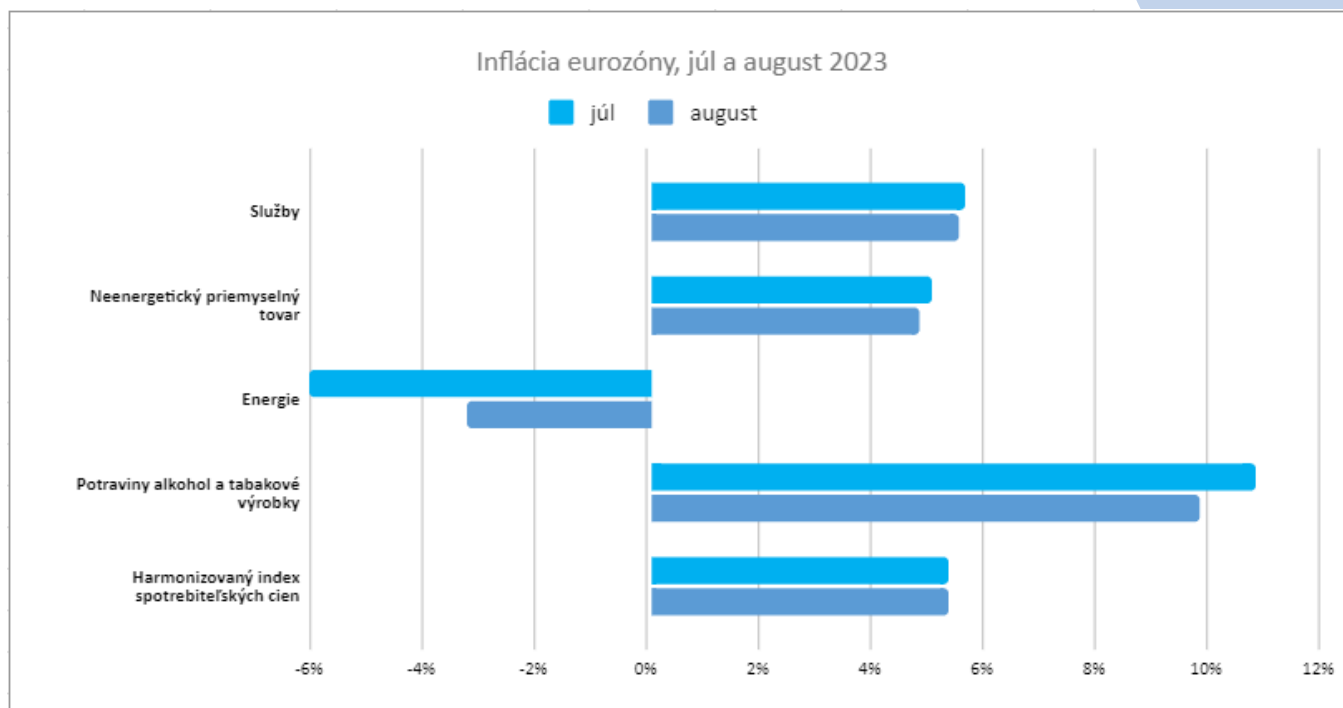
Viac informácií [tu](#).

“Nárast splátok sa do konca roka 2025 dotkne každej druhej hypotéky. Ide približne o 350 000 hypoték. Domácnosti ho pocítia, ale dodatočné výdavky by nemali prekročiť v priemere 5 % ich príjmov v čase refixácie. Dobrou správou je, že pre väčšinu domácností nejde o dramatickú zmenu. Pri väčšine hypoték nárast nepresiahne sumu 100 €. Dodatočné náklady na rastúce splátky tak ľuďom ukroja v priemere 7 % ich príjmu.” Tlačová správa Národnej banky Slovenska, 16.08.2023

Inflácia za júl a august 2023

Eurostat, [júl](#), [august](#)

**Kvôli extrémnym teplotám
môže prísť zdraženie potravín**

Tento rok trpí extrémnymi teplotami a suchom celá Európa.

V Portugalsku, Španielsku či Taliansku by v roku 2023 mala klesnúť produkcia obilnín podľa očakávaní až o 60 % v porovnaní s rokom 2022. Španielsko tiež očakáva zlý úrodu olív a ohrozená je aj produkcia zeleniny.

Výsledkom bude pravdepodobne zvýšenie cien základných potravín a zníženie ich dostupnosti.

Drahšie potraviny, ktoré sú už teraz základným dôvodom rastu cien, následne sťažia boj proti inflácii. Práve potraviny by mali tento rok pridať k inflácii jeden percentuálny bod.

Viac informácií [tu](#).

Rozpočet EÚ na rok 2024

Veľvyslanci členských štátov pri EÚ sa dohodli na pozícii Rady k návrhu rozpočtu EÚ na rok 2024.

Rada zaujala obozretný prístup a zdôraznila potrebu reakcie na krízy a solidaritu s Ukrajinou. Rovnako v súvislosti s obmedzením administratívnych výdavkov vyzvala na prijatie spoločných opatrení.

V pozícii Rady sa teda rozpočet na rok 2024 uvádza vo výške 187,008 miliardy EUR v záväzkoch a 141,167 miliardy EUR v platbách.

Pozícia Rady [tu](#).

Viac informácií [tu](#).

**Štandardný Eurobarometer –
jar 2023****Energetická transformácia**

Až 85 % občanov EÚ podporuje masívne investície do obnoviteľných zdrojov energie. Tiež si myslia, že členské štáty EÚ by mali spoločne nakupovať energiu z iných krajín, aby získali lepšiu cenu. Viac ako 80 % respondentov tvrdí, že EÚ by mala znížiť svoju závislosť od ruských zdrojov energie a súhlasí, že investície do obnoviteľných zdrojov energie a zníženie dovozu ropy a plynu sú dôležité pre bezpečnosť.

**Podpora opatrení prijatých
v súvislosti s vojnou na Ukrajine**

Až 56 % respondentov je spokojných s reakciou EÚ na ruskú inváziu na Ukrajinu a 54 % je spokojných s reakciou svojej národnej vlády. V tejto súvislosti zároveň 77 % podporuje spoločnú obrannú a bezpečnostnú politiku.

Inflácia stále veľkým problémom

Dokopy 27 % Európanov si myslí, že rastúce ceny, inflácia a rastúce životné náklady sú spolu s medzinárodnou situáciou najdôležitejšími problémami, ktorým EÚ v súčasnosti čelí.

Za nimi nasleduje imigrácia a klimatické zmeny. V porovnaní s prieskumom z januára a februára však vnímanie inflácie ako najdôležitejšieho problému kleslo o 5 percentuálnych bodov.

Viac informácií [tu](#).

Nové sankcie EÚ

EÚ prijala ďalšie opatrenia vyplývajúce zo zapojenia sa Bieloruska do ruskej agresie voči Ukrajine. Nové sankcie majú zabezpečiť, aby sa sankcie uvalené na Rusko nemohli obchádzať cez Bielorusko.

Rozširuje sa zákaz vývozu do Bieloruska na viaceré tovary, ktoré prispievajú k vojenskému a technologickému posilneniu Bieloruska a ukladá sa dodatočný zákaz vývozu strelných zbraní, streliva a tovaru a technológií vhodných na použitie v letectve a kozmickom priemysle.

Viac informácií [tu](#) a [tu](#).

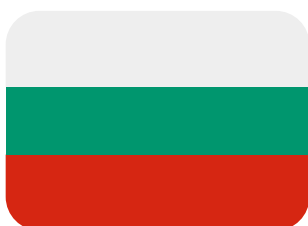

**Európsky parlament:
Bulharsko a Rumunsko by mali
byť v Schengene do konca
roka 2023**

Parlament zdôrazňuje, že oba štáty splnili požiadavky potrebné na prijatie do Schengenu. Väčší schengenský priestor by EÚ podľa parlamentu posilnil. Zároveň, podľa poslancov, skutočnosť, že Rumunsko a Bulharsko sú stále mimo bezvízového styku, zťažuje obyvateľstvo aj podniky týchto krajín zo sociálneho i hospodárskeho hľadiska. Následne čelia zdržaniam a dodatočným nákladom.

Uznesenie Parlamentu bolo prijaté 526 hlasmi za; 57 bolo proti, 42 poslancov sa zdržalo.

Viac informácií [tu](#).

Obchodná bilancia EÚ

Nedávne obchodné údaje ukazujú, že v druhom štvrťroku 2023 klesol vývoz o 2,0 % a dovoz o 3,5 %, čo viedlo k malému obchodnému prebytku vo výške 1 miliardy EUR. To ukazuje jasné zlepšenie oproti deficitu 155 miliárd EUR zaznamenanému v treťom štvrťroku 2022, čo je najvyššia úroveň deficitu od roku 2019. Pokles dovozu mimo EÚ v druhom štvrťroku 2023 súvisel s poklesom energií o 15,6 % a poklesom surovín o 10,9 % v porovnaní s prvým štvrťrokom 2023. Pokiaľ ide o vývoz, pokles zaznamenali všetky sektory, okrem sektorov zameraných na stroje a vozidlá (+2,5 %). Najväčší pokles exportu bol v oblasti energií (-22,5 %) a surovín (-9,3 %).

Eurostat, 28. augusta, 2023.

Kultúrna zamestnanosť

V roku 2022 sektor kultúry v EÚ zamestnával 7,7 milióna ľudí, čo predstavuje 3,8 % celkovej zamestnanosti.

V porovnaní s rokom 2021 zaznamenal nárast o 4,5 % zo 7,4 milióna ľudí.

Podiel ľudí zamestnaných v kultúrnom sektore sa zvýšil v 19 členských štátoch EÚ a klesol v ostatných 8. Najvýraznejšie vzrástol na Cypre (+21,5 %).

Medzitým najvýraznejšie poklesy zaznamenali Bulharsko (-7,7 %), Česko (-7,3 %). Slovensko zaznamenalo nárast o 1,47 %.

Viac informácií [tu](#).

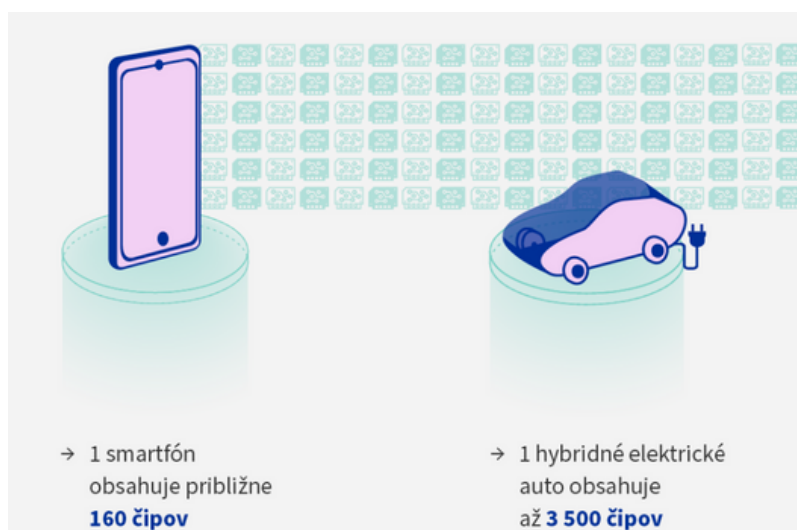

„Akt o čipoch“ schválený

Cieľom Nariadenia na posilnenie ekosystému polovodičov v Európe (tzv. akt o čipoch) je nie len vytvoriť podmienky na rozvoj priemyslu v oblasti polovodičov, ale aj pripraviť EÚ na prípadnú budúcu krízu v dodávkach čipov, podporiť výskum, prilákať investície a zdvojnásobiť podiel EÚ na trhu s polovodičmi do roku 2030 z 10 % na 20 %.

EÚ chce týmto krokom zabezpečiť v oblasti čipov technologickú suverenitu a znížiť závislosť EÚ od štátov mimo EÚ.

Viac informácií [tu](#) a [tu](#).

Text: Mgr. Dominika Pazderová, Parlamentný inštitút

Grafická úprava: Kristína Hučková, Mgr. Dominika Pazderová

Schválila: PhDr. Natália Petranská Rolková, PhD., riaditeľka PI

Obrazový a fotografický materiál:

obr. 1: <https://charts.ecmwf.int/>

obr. 2: <https://www.consilium.europa.eu/sk/meetings/international-summit/2023/07/17-18/>

obr. 3: https://environment.ec.europa.eu/strategy/textiles-strategy_en

Materiál neprešiel jazykovou úpravou

© Parlamentný inštitút
september 2023